

ТОМАС МУР ПРЕДГОВОР

Превод от английски: Гаяне Минасян, 2010

chitanka.info

Баща ми е учител по рождение. Той е човек, който може на секундата да долови къде има потенциал за учене и незабавно да премине към действие. След като бях превалял четирийсетте, баща ми ме научи да играя боулинг в местната игрална зала. В типичния за него стил той каза просто: „Вземи топката и бързо я изтърколи към центъра на тези кегли“. Нищо повече. Той знаеше, че бях способен сам да усвоя това относително просто умение. Беше човек, който вярваше в така нареченото от Джон Гатоу „самообучение“.

Истински син на баща си, аз също съм учителствал с огромно удоволствие четиридесет години. Научих се да го правя като чираците — от него. На осемдесет и осем годишна възраст, след като се пенсионира от техникума като учител по водопроводно дело, той започна да води компютърни курсове за възрастни в едно местно училище. Мога само да се надявам на същия ентусиазъм, когато достигна неговата възраст.

Баща ми обаче също се бе сблъскал с твърдоглавата бюрокрация, критикувана така остро от Джон Гатоу. Веднъж той предложи на едно училище да изнесе лекция на децата въз основа на опита си като преподавател по водопроводно дело. Той искаше да им разкаже откъде идва питейната вода, как се пречиства и какво става с нея, след като се използва. От училището му благодариха с думите, че няма как да вместят това в програмата.

Според мен това училище изгуби много. Баща ми знае как да говори на децата, а те пък имат нужда да научат нещо, свързано с практиката. Кой знае колко благотворно щеше да им се отрази времето, прекарано в присъствието на истински учител, който обича и специалността си, и децата? Освен това, преподаването му в техния клас щеше да е акт на социализиране. Джон Гатоу обръща внимание на факта, че общностите се нуждаят от взаимодействие между възрастни и млади.

Макар че като учител съм правил някои неща, които считам за доста дръзки, те далеч не са били така проникновени, както образователните инициативи на Джон Гатоу. Когато преподавах пиано, насърчавах децата да започнат с опити за композиране; ако им се иска, нека барабанят по инструмента си, за да добавят ритъм. Имаше една колежанка, която консултирах по следния начин: тя стоеше на прозореца в офиса ми, а аз заставах зад пердетата, за да не се

притеснява. Веднъж точно в този момент влезе един колега и видя обувките ми, подаващи се изпод пердето. Това, естествено силно го озадачи. Най-забавно ми бе преподаването в една класна стая, в която имаше дебел килим, но нямаше столове. Трийсетте ми ученика нямаха нито учебници, нито програма, нито цел. Хващах се за някоя тема, изникнала през деня, и я проследявах до край. Никога друг път не съм бил свидетел и учащите, и учителят да научават толкова много неща.

Една лекарка веднъж ми каза, че болестите на пациентите й вечно се излекуват, докато тя е с гръб. Смятам, че хората успяват да учат, когато учителят цели други неща. Вярвам, че хората могат да учат така, но не в училищата, които познаваме. Това става, както Джон Гатоу казва, когато майка и дъщеря отидат да разговарят с шефа на полицията, или когато няколко деца се научат да правят вестник, като чиракуват в издателство. Човек не може да усвоява знание на отрязъци от време, пригодени за удобството на някаква институция, или на порции уроци, напълно изолирани от света, в който той живее. Ние не сме способни да учим, когато животът е разфасован на късове без никаква връзка помежду си.

Срещнах Джон Гатоу преди около десет години на малко събиране на педагози. По време на едно от заниманията трябваше да представим пред другите някакъв предмет, който означава нещо за нас. Джон сграбчи един стар куфар, който е принадлежал на баща му. Той бе покрит с красива патина и следи от дълга, внимателна употреба. Когато видях как издига куфара, сърцето ми трепна. Отношението му — да цениш подобно нещо: предаването на светоусещането от баща, на син, на внук — толкова много ми напомни на моя баща. Жест като този разкрива дълбока душевност. Баща ми не можеше да преподава английски като Гатоу, но и двамата виждаха нещата по начин, който е изключително ценен и е под заплаха от изчезване.

Това, което ми харесва в стила на писане на Гатоу, е динамичното съчетание от скандална непочтителност и неизменно присъстващ, хладнокръвен интелект; лекотата, с която говори за училището като за затвор, тъмница, килия; училището като вампирска организация, която трябва бъде пронизана право в сърцето; училищния звънец, който заразява всички деца без изключение с безразличие и незаинтересованост. Стилът на Джон дава възможност на читателя да получи недвусмислена представа за позицията на автора.

Джон е прав: няма смисъл да помадим училището в опити да го „нагласим“. Трябва да започнем от основите и да преосмислим самото си понятие за образование. Казано с мои думи, бих искал да видя как образуваме душата, не само ума. Резултатът ще бъде човек, който живее творчески, създава трайни приятелства, живее на място, което обича, върши работа, която си струва усилията и има принос за общността. Хората казват, че думата „образовам“ означава да откриеш и развиеш нечий потенциал. Аз обаче харесвам „образ“-а в тази дума. Да си образован означава да си образец, лидер, личност от голям калибър, цветен човек с присъствие и характер.

Щастлив съм да видя тази огнена, изпълнена със страст и жар книга отново на бял свят. Завръщането ѝ е празник за мен. Смятам, че трябва да бъде прочетена на глас на всички педагози и родители. Знам, че тя ни приканва да преосмислим нещата, които възприемаме като естествени или очевидни; на нас обаче ни липсват оригинални идеи. Порутените училищни сгради стенат, отдавна натежали от умора. Насилието в училищата крещи в лицето ни да престанем с това, което наричаме „преподаване“. Плачевното ниво на дискурса в Америка би трябвало да ни подсказва, че очакванията на гражданите биват измамани от отчайващата неефективност на училищата. Благодарен съм на Джон Гатоу за дръзкото въображение, с което ни разкрива къде се крие проблемът и прекрасните идеи, които предлага за неговото разрешаване.

Октомври 2001 г.

Томас Мур е автор на книгите „Грижа за душата“^[1], „Приятели по душа: С почит за тайната на любовта и взаимоотношенията“ и „Да върнем магията във всекидневието“^[2].

[1] Издателство „Аратрон“, 1998 г. — Б.пр. ↑

[2] Thomas Moore: Soul Mates: Honoring the Mysteries of Love and Relationship; Harper Perennial (November 4, 1994); The Re-enchantment of Everyday Life, Harper Perennial (February 27, 1997) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.